

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

навчання з практичного керування водіїв транспортних засобів категорій А, А1, В1

І. Робочий навчальний план

Зміст навчального матеріалу	Кількість навчальних годин
Навчальні розділи практичного модуля	
Практичне керування транспортними засобами категорій А, А1, В1	17
Спеціальні положення стосовно транспортних засобів категорій А, А1	3
Практичний іспит	0,5
Разом	20,5 (17,5 - для категорії В1)

ІІ. Типова тематична програма

Практичний модуль програми

1. Навчальний розділ “Практичне керування транспортними засобами категорій А, А1, В1”.

Розподіл навчальних годин за темами

Таблиця 1

Найменування тем	Кількість навчальних годин
Системи керування транспортним засобом і сигналізації	1
Підготовка до виїзду. Рух з невеликою швидкістю	1
Рух з різною швидкістю	1
Рух із зміною напрямку	1
Маневрування в умовах обмеженого проїзду	3
Керування транспортним засобом за межами населеного пункту	5
Керування транспортним засобом у межах населеного пункту	5
Разом	17

Системи керування транспортним засобом і сигналізації:

Посадка водія в транспортний засіб, положення водія транспортного засобу за кермом, вихід з транспортного засобу. Розташування системи керування, сигналізації та контрольно-вимірювальних приладів. Початок руху, переключення передач і гальмування (за непрацюючого двигуна). Регулювання дзеркал. Підготовка двигуна до запуску, запуск та зупинка двигуна. Прогрівання двигуна, спостереження за показаннями контрольно-вимірювальних приладів. Рушання з місця, переключення передач у висхідному і низхідному порядку (з працюючим двигуном і піднятим ведучим колесом), поставлення важеля переключення передач у висхідну позицію. Запобіжні заходи під час виходу з транспортного засобу.

Підготовка до виїзду. Рух з невеликою швидкістю:

Контрольний огляд транспортного засобу перед виїздом, запуск та прогрівання двигуна. Повільне рушання з місця, рух по прямій на першій передачі. Підтримання заданої частоти обертів колінчатого валу двигуна. Збереження рівноваги, гальмування та зупинка транспортного засобу. Демонстрація здатності до безпечної їзди з дотриманням таких вимог: регулювання захисного спорядження, такого як рукавиці, спеціальне взуття, захисний одяг і шолом безпеки. Вибіркова перевірка стану шин, гальм, рульового керування, перемикача аварійної зупинки двигуна (за наявності), ланцюга, рівня масла, фар, світловідбивачів, покажчиків повороту та звукового попереджувального сигналу.

Рух з різною швидкістю:

Рух по прямій. Регулювання швидкості руху шляхом зміни режиму роботи двигуна. Вибір місця зупинки транспортного засобу. Зупинка двигуна. Поставлення важеля перемикачів передач у висхідну позицію. Рушання з місця, розгін. Перемикачів передач у висхідному і низхідному порядку. Рушання з місця, послідовне перемикачів передач, увімкнення сигналів повороту, зупинка транспортного засобу у визначеному місці. Постановка мопеда, моторолера, мотоцикла, квадро- і трицикла на підставку та зняття з неї, переміщення його без допомоги двигуна, йдучи поряд. Постановка мопеда, моторолера, квадро- і трицикла на стоянку, мотоцикла на підставці на стоянку. Виконання щонайменше двох маневрів на підвищеній швидкості, з яких один маневр - на другій або третій передачі із швидкістю 30 кілометрів на годину і один - уникнення перешкоди - із швидкістю щонайменше 50 кілометрів на годину. Гальмування: необхідно виконати щонайменше дві вправи з гальмування, зокрема аварійне гальмування на мінімальній швидкості 50 кілометрів на годину.

Рух із зміною напрямку:

Увімкнення сигналів повороту під час зміни напрямку руху. Рушання з місця, розгін, повороти праворуч, ліворуч на кільцевому маршруті. Рушання з місця, послідовне перемикачів передач. Гальмування двигуном та гальмами. Екстрене гальмування. Зупинка транспортного засобу у визначеному місці.

Маневрування в умовах обмеженого проїзду:

Проїзд по "колу". Проїзд по "габаритному коридору", "вісімці", "коліній дошці" з прямолінійного руху і з попередні поворотами праворуч, ліворуч. Проїзд перехрестя прямо, з поворотом праворуч та розворотом. Одночасний проїзд перехрестя трьома транспортними засобами в різних напрямках. Проїзд по "габаритному коридору", "колу", "вісімці", "коліній дошці", "зміїці", зокрема послідовно з Х-подібного перехрестя, і зупинка транспортного засобу на стоп-лінії. "Затишний під'їзд" до терміналу для приймання електронних платіжних засобів.

Керування транспортним засобом за межами населеного пункту:

Рух у транспортному потоці, виїзд на другорядну автомобільну дорогу. Виїзд з другорядної автомобільної дороги на головну. Проїзд перехрещення автомобільних доріг на різних рівнях. Рух на крутих поворотах, підйомах, спусках, мостах, шляхопроводах, у тунелях. Обгін, зустрічний роз'їзд у місцях звуження автомобільної дороги. Зустрічний роз'їзд на поворотах. Проїзд залізничних переїздів, населених пунктів, зупинок маршрутних транспортних засобів. Рух на підйомах і спусках, зупинка, поновлення руху. Повороти і розвороти. Екстрене гальмування.

Керування транспортним засобом у межах населеного пункту:

Виїзд на автомобільну дорогу. Зупинка біля тротуару і початок руху. Рух у транспортному потоці. Маневрування, об'їзд та обгін транспортних засобів. Обгін/випередження: обгін інших транспортних засобів (за наявності можливості). Рух уздовж перешкод, наприклад припаркованих автомобілів. Дії в ситуації, коли обгін виконують інші транспортні засоби (залежно від обстановки). Проїзд пішохідних переходів, зупинок маршрутних транспортних засобів. Зупинка біля тротуару між іншими транспортними засобами. Рух на автомобільних дорогах з одностороннім рухом, по кільцевому маршруту з об'їздом транспортних засобів, що не рухаються. Рух з дотриманням безпечної дистанції,

зустрічний роз'їзд на вузьких ділянках автомобільної дороги, обгін, зупинка на узбіччі, поновлення руху. Розвороти, рух через мости, шляхопроводи, тунелі. Проїзд складних регульованих перехресть, зокрема у транспортному потоці, повороти і розвороти на перехресті. Особливі ділянки доріг (за наявності): перехрестя з круговим рухом. Залізничні переїзди. Трамвайні/ автобусні зупинки. Пішохідні переходи. Рух на затяжних підйомах і спусках. Тунелі.

2. Навчальний розділ “Спеціальні положення стосовно категорій А, А1”.

Розподіл навчальних годин за темами

Таблиця 2

Найменування тем	Кількість навчальних годин
Використання захисного спорядження	1
Видимість	1
Механічні аспекти	1
Разом	3

Використання захисного спорядження: рукавиць, бутсів, захисного одягу, шолому.

Видимість: мотоцикли, моторолери, мопеди, квадро- і трицикли для інших учасників дорожнього руху. Фактори ризику, що стосуються різних дорожніх умов, з додатковою увагою до слизьких частин, таких як зливні кришки, дорожньої розмітки - лінії, стрілки, трамвайні колії.

Механічні аспекти, що стосуються безпеки на дорозі, з додатковою увагою до важеля аварійної зупинки, рівня масла і ланцюга.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

навчання з практичного керування водіїв транспортних засобів категорій В, С, С1, D1, D

I. Типовий навчальний план

Зміст навчального матеріалу	Кількість навчальних годин
Навчальні розділи практичного модуля	
Практичне керування транспортними засобами категорій В, С, С1, D1	17
Спеціальні положення стосовно транспортних засобів категорій С, С1, D1	3
Практичний іспит	0,5
Разом	20,5 (17,5 - для категорії В1)

II. Типова тематична програма

Практичний модуль програми

1. Навчальний розділ “Практичне керування транспортними засобами категорій В, С, С1, D1”.

Розподіл навчальних годин за темами

Таблиця 1

Найменування тем	Кількість навчальних годин
Основи керування транспортним засобом (дозволено проведення на тренажерах (за наявності))	1
Керування транспортним засобом на майданчику	2
Керування транспортним засобом на автомобільних дорогах з низькою інтенсивністю руху	2
Керування транспортним засобом на автомобільній дорозі з високою інтенсивністю руху	2
Керування транспортним засобом в особливих умовах	5

Удосконалення навичок керування транспортним засобом 5

Разом

17

Тема 1, 1 год. Основи керування транспортним засобом:

Посадка водія в транспортний засіб. Ознайомлення із системами керування і сигналізації, контрольно-вимірювальними приладами. Правильне положення рук на рульовому колесі та ніг на педалях. Відрегулювання сидіння таким чином, щоб положення водія сидячи було правильне. Відрегулювання дзеркала заднього виду, ременів безпеки, підголівників (за наявності). Перевірка того, чи зачинені двері. Вибіркова перевірка стану шин, рульового керування, гальм, рідин (моторної оливи, охолоджувальної рідини, рідини склоомивача тощо), фар, світловідбивачів, покажчиків повороту та звукового попереджувального сигналу. Перевірка гальмової системи з підсилювачем та системи рульового керування з підсилювачем, перевірка стану коліс, гайок кріплення коліс, брызговики, вітрового скла, вікон і склоочисників, рідин, перевірка та використання панелі приладів, зокрема реєструвальної апаратури. Запуск двигуна. Спостереження за показаннями контрольно-вимірювальних приладів. Прийоми керування транспортним засобом. Рушання з місця, рух по прямій з перемиканням передач у висхідному і низхідному порядку. Регулювання швидкості руху. Повороти праворуч, ліворуч, гальмування, зупинка. Повороти керма праворуч, ліворуч двома руками, зокрема “перехопленням”, правою або лівою рукою, збільшення кількості поворотів керма. Взаємодія систем керування перед початком руху, під час руху на різних передачах з розворотами, поворотами, повільне і термінове гальмування, зупинка. Рух заднім ходом. Розвороти в умовах необмеженого і обмеженого проїзду. Зупинка і стоянка.

Тема 2, 2 год. Керування транспортним засобом на майданчику:

Підготовка до виїзду. Контрольний огляд транспортного засобу. Запуск двигуна, перевірка показань контрольно-вимірювальних приладів. Рушання з місця. Рух з невеликою швидкістю. Рух з перемиканням передач у висхідному і низхідному порядку. Зупинка. Рух заднім ходом по прямій або з поворотом праворуч або ліворуч з дотриманням правильної смуги руху. Розворот транспортного засобу з використанням передньої та задньої передач. Рух з різною швидкістю. Рух по прямій з перемиканням передач. Розгін. Перемикання передач у висхідному і низхідному порядку. Перемикання на нижчу передачу без дотримання послідовності виконання різних видів гальмування (повільне, екстрене, переривчасте). Рух у різних напрямках. Повороти праворуч, ліворуч. Рух між перешкодами з поворотами праворуч, ліворуч. Рух заднім ходом з використанням різних способів стеження за дорогою (через заднє або бокове вікно, відкриті двері кабіни, за допомогою дзеркал заднього виду). Рух заднім ходом з поворотами праворуч, ліворуч в умовах необмеженого і обмеженого проїзду. Рух заднім ходом уздовж стіни, зупинка. Від'їзд від стіни. Рух заднім ходом угору. Виїзд на естакаду і з'їзд з неї переднім і заднім ходом. Зупинка під час руху переднім і заднім ходом, під кутом 45 о, 90 о, між двома транспортними засобами, розташованими на стоянці, узбіччі, перед стоп-лінією, біля визначеного орієнтира, дорожнього знака. Маневрування в умовах обмеженого проїзду. Рух по “колійній дошці” переднім і заднім ходом. Поставлення транспортного засобу на стоянку, у бокс. Рух по “габаритному тунелю”. Рух по “вісімці”, “змійкою”, переднім ходом. В'їзд до “габаритного дворику” прямо і з поворотом, маневрування та виїзд з нього. Зупинка під час руху переднім і заднім ходом біля умовного тротуару, між двома транспортними засобами, розташованими на стоянці, узбіччі, перед стоп-лінією, біля визначеного орієнтира, дорожнього знака. Рух на ділянках, де створені небезпечні умови (залізничний переїзд без шлагбаума і з шлагбаумом, перехрестя, зупинка маршрутних транспортних засобів, раптова поява пішохода тощо). Рушання з місця, розгін і перемикання передач у висхідному і низхідному порядку, зупинка. Рух прямо, по “вісімці”, маневрування в умовах обмеженого проїзду, повороти, розвороти, зупинка у визначеному місці. Маневрування заднім ходом, в'їзд у бокс. Проїзд регульованих і нерегульованих перехресть, залізничних переїздів. Об'їзд, обгін, зустрічний роз'їзд. Паркування (всі види).

Тема 3 , 2 год. Керування транспортним засобом на автомобільних дорогах з низькою інтенсивністю руху:

Рух по прямій з дотриманням безпечної дистанції та необхідної швидкості. Зупинка на узбіччі та відновлення руху. Проїзд перехресть прямо, з поворотом праворуч, ліворуч. Рух автомобільними дорогами з обмеженою видимістю, підйомами і спусками. Зупинка і рушання з місця. Рух на мостах, шляхопроводах, у тунелях. Проїзд залізничних переїздів із шлагбаумом і без шлагбаума. Об'їзд, обгін, зустрічний роз'їзд. Прийоми маневрування на автозаправній станції. Керування транспортним засобом у межах населеного пункту. Рух у транспортному потоці. Маневрування під час руху на автомобільній дорозі з багаторядним рухом. Об'їзд, обгін з дотриманням безпечних дистанцій та інтервалу. Проїзд пішохідних переходів, зупинок маршрутних транспортних засобів. Зупинка біля тротуару і початок руху. Виїзд з другорядної автомобільної дороги. Зустрічний роз'їзд на вузьких ділянках автомобільної дороги. Проїзд Т-, V-, Х-подібних перехресть прямо, з поворотами праворуч, ліворуч. Проїзд майданів. Рух автомобільною дорогою з трамвайною колією, повороти праворуч, ліворуч і розворот. Подолання перешкод під час руху переднім і заднім ходом поперемінно передніми та задніми колесами на спуску, сідловині із зупинкою у впадині поперемінно передніми та задніми колесами без гальмування, виїзд на "клин" передніми колесами і зупинка на вершині (дві - три секунди).

Тема 4 , 2 год. Керування транспортним засобом на автомобільній дорозі з високою інтенсивністю руху:

Рух у транспортному потоці, з'їзд на другорядну автомобільну дорогу. Виїзд з другорядної автомобільної дороги на головну. Рух на естакадах, закруглених ділянках автомобільної дороги, віражах, підйомах і спусках, мостах, шляхопроводах, у тунелях. Обгін, зустрічний роз'їзд на ділянках звуження автомобільної дороги. Зустрічний роз'їзд на поворотах. Проїзд залізничних переїздів, населених пунктів і зупинок маршрутних транспортних засобів у їх межах. Виїзд на автомобільну дорогу в межах населених пунктів. Зупинка біля тротуару і початок руху. Рух у транспортному потоці. Обгін/випередження: обгін інших транспортних засобів (якщо можливо), рух уздовж перешкод (припаркованих автомобілів, дії в ситуації, коли обгін виконують інші транспортні засоби (залежно від обстановки). Проїзд пішохідних переходів, зупинок маршрутних транспортних засобів. Зупинка біля тротуару. Паркування транспортного засобу та залишення місця для паркування (паркування паралельно, діагонально або перпендикулярно, переднім або заднім ходом, на рівній поверхні, підйомі або спуску). Рух автомобільними дорогами з одностороннім рухом. Розвороти на автомобільній дорозі, шляхопроводі, у тунелі. Проїзд складних регульованих і нерегульованих перехресть. Проїзд перехресть у транспортному потоці, повороти праворуч, ліворуч і розвороти на перехресті. Рушання від тротуару (узбіччя). Розгін до найвищої передачі і перехід до найнижчої. Рух з різною швидкістю, зупинка. Керування транспортним засобом на автомобільній дорозі з низькою та високою інтенсивністю руху. Обгін, об'їзд, зустрічний роз'їзд. Маневрування в умовах обмеженого проїзду. Зупинка і рушання з місця на підйомах. Проїзд перехресть, залізничних переїздів.

Тема 6 , 5 год. Керування транспортним засобом в особливих умовах:

Керування транспортним засобом в умовах бездоріжжя. Виїзд на ґрунтову дорогу. Рух на об'їзних шляхах, зустрічний роз'їзд. Рух на крутих поворотах, підйомах і спусках, засніжених, лісових та інших дорогах. Керування транспортним засобом у темну пору доби. Виїзд на автомобільну дорогу із штучним освітленням та без нього. Користування світловими приладами. Дії водія транспортного засобу в разі засліплення зустрічним світлом фар. Буксирування транспортного засобу. Зчеплення транспортних засобів жорсткою і гнучкою зчіпкою з дотриманням вимог безпеки. Перевірка надійності зчеплення. Буксирування транспортного засобу по прямій, на поворотах, підйомах і спусках. Зупинка біля тротуару (на узбіччі). В'їзд у ворота, відчеплення транспортного засобу. Керування в такий спосіб, який забезпечує безпеку та скорочує споживання

пального та викидів під час збільшення і зменшення швидкості руху на спусках і підйомах, у разі потреби шляхом вибору передач.

Тема 7, 5 год. Удосконалення навичок керування транспортним засобом:

Маневрування в умовах обмеженого проїзду, заднім ходом. Складне та екстрене маневрування. Терміновий розгін і гальмування. Маневрування на автомобільній дорозі з інтенсивним рухом. Взаємодія з пішоходами та іншими учасниками дорожнього руху. Маневрування, об'їзд, обгін, зупинка, початок руху. Керування транспортним засобом з причепом, маса якого не перевищує 750 кілограмів. Уміння керуватися дорожніми знаками і розміткою. Прогнозування розвитку дорожньої ситуації, дії водія транспортного засобу щодо запобігання її виникненню. Прийоми керування транспортним засобом (повільне рушення з місця, терміновий розгін, вибір оптимальної швидкості руху і передачі, прогнозування характеру руху транспортного потоку, використання сили інерції). Контраварійна підготовка. Розгін, термінове гальмування і маневрування на слизькій ділянці автомобільної дороги. Вимоги до керування транспортним засобом з метою його стабілізації під час заносу малої та середньої амплітуди, критичного, екстреного і ритмічного заносу. Об'їзд перешкоди. Маневрування. “Затишний під'їзд” до терміналу для приймання електронних платіжних засобів. Екстрене гальмування. Безпечне розташування транспортного засобу для завантаження/розвантаження біля вантажної естакади/платформи або подібного пристрою.

2. Навчальний розділ “Спеціальні положення стосовно категорій C, C1, D1”.

Розподіл навчальних годин за темами

Таблиця 2

Найменування тем	Кількість навчальних годин
Запобіжні заходи	1
Фактори безпеки	2
Разом	3

Тема 1, 1 год. Запобіжні заходи:

Правила щодо годин керування і періодів відпочинку; використання реєструвальної апаратури. Заходи, яких слід вжити під час зняття та заміни коліс. Правила щодо мас та габаритів транспортних засобів; правила щодо обмежувачів швидкості. Перешкоди, які обмежують зону видимості, спричинені характеристиками транспортних засобів. Читання карти автомобільних доріг, планування маршрутів, зокрема використання електронних навігаційних систем (не обов'язково).

Тема 1, 2 год. Фактори безпеки:

Фактори, які належать до завантаження транспортних засобів: контроль (розміщення і закріплення вантажу), кузов, тенти, двері вантажного відсіку, завантажувальний механізм (за наявності), замки кабіни (за наявності), спосіб завантаження, закріплення вантажу, труднощі з різними видами вантажів (наприклад, рідина, підвісні вантажі), завантаження та розвантаження і використання навантажувального обладнання.

Голова кооперативу

Б.Сухорученко

